

[Socialministeren.]

det pædagogiske, ment, at man måtte satse mest på at ombygge skolehjemmene, udbygge behandlingshjemmene osv.; og derfor er dette problem kommet lidt i anden række. Men så vil jeg i øvrigt også gerne gentage, at vi netop er på vej til at få det løst nu, og at jeg som sagt håber, at vi i 1972 vil kunne tage de to nye afdelinger på Sjælland og i Jylland i brug.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om sundhedsplejerskeordninger.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 122) findes i tidenden sp. 4236, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1511).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Bundvad: Da vores ordfører, fru Lis Groes, er bortrejst til nordisk udvalgsarbejde, skal jeg på hendes vegne sige nogle få ting om udvalgsarbejdet og vores stilling til sagen.

Fra vor side er vi stærkt optaget af, at en kommende sundhedsplejerskeordning bliver et led i et socialmedicinsk opsøgende arbejde, og jo før det kan etableres, jo bedre, og jo mere udbredt det kan blive, jo bedre. Derfor er vi tilfredse med, at udvalget har kunnet enes om at sige, at ordningen bør være obligatorisk, når der er kapacitet nok. Det vil altså sige, at kapacitetsspørgsmålet brænder på. Derfor er vi i udvalget enige om at anbefale ministeren, at man anstrenger sig for at udbygge sygeplejerskehøjskolen i København mest muligt og hurtigst muligt. Så vidt vi kan se af de svar, vi har fået fra ministeren, skulle der dér

hurtigere kunne ske fremskridt end ved et byggeri i Århus, der vil tage nogen tid. Men også det vil jeg i hvert fald for mit vedkommende anbefale bliver fremmet.

Vi har endvidere drøftet spørgsmålet om den kommende ordnings struktur, men har ikke villet tage endelig stilling, fordi der ikke har været forhandlet med de kommunale organisationer endnu. Men det var en udbredt opfattelse i udvalget, at man nu i mellemtiden, mens man forbereder ordningen, ikke måtte etablere sig sådan, at man forvred ordningen og derved hindrede en endelig og forstandig løsning. Af betænkningen kan man se, at udvalget har peget på, at arbejdet bør koncentreres på det kommunale plan, hvad enten de pågældende er ansat under amterne eller under kommunerne.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale det ændringsforslag, som ministeren har stillet.

Clara Munck: Som allerede sagt af hr. Bundvad har der i udvalget været givet udtryk for anerkendelse af den gode måde, hvorpå sundhedsplejerskeordningen er blevet udbygget, men også for et ønske om, at vi skal sætte ind overalt, hvor det er muligt at få hele landet dækket på god vis. Derfor har vi også med glæde noteret os ministerens oplysning om, at hvor man ønsker at ændre tilrettelæggelsen af sundhedsplejerskeordningen eller tage den op som noget nyt, er man såvel fra sundhedsstyrelsen som fra indenrigsministeriets side helt indstillet på, at dette sker efter de mere moderne principper, vi i udvalget lagde vægt på, bl. a. at man kan opsøge den gravide kvinde, sådan at hun, før hun har egentlig brug for det, der i dag ligger i sundhedsplejerskeordningen, er orienteret om dens muligheder.

Da vi havde lovforslaget, som indenrigsministeren fremsatte den 3. februar i år, til første behandling, sagde jeg på min gruppes vegne, at vi var helt enige med indenrigsministeren i, at vi næppe ville være i stand til at gennemføre virkelige ændringer i loven om sundhedsplejerskeordninger før i 1973-74. Derfor kan jeg takke indenrigsministeren, fordi han trods de betænkeligheder, han også har givet udtryk for over for udvalget, har bøjset sig for ud-

[Clara Munck.]

valgets ønske om et ændringsforslag, der går ud på, at loven om sundhedsplejerskeordninger tages op til revision senest i 1972-73. Så kan vi jo alle sammen udtrykke håbet om, at vi ikke for tredje eller fjerde gang skal behandle et lovforslag på 2 linjer, fordi indenrigsministeren vil få ret i, at tiden næppe er inde. Vi håber det bedste, og den konservative folketingsgruppe anbefaler ændringsforslaget og vil stemme for lovforslaget ved tredje behandling.

Kofoed: Jeg kan stort set tilslutte mig de to foregående ordføreres bemærkninger og ellers henvise til betænkningen, og jeg kan på venstres vegne anbefale ændringsforslaget, der betyder, at vi får revisionen af loven i 1972-73.

Meta Ditzel: Da vi også fra mit parti fuldt ud værdsætter sundhedsplejerskernes arbejde og meget gerne fremhæver, at vi ønsker en obligatorisk ordning indført, så snart uddannelseskapaciteten er tilstrækkelig, er vi meget glade for under udvalgsbehandlingen at have konstateret, at det nu virkelig ser ud til, at højskoleafdelingerne for uddannelse af sundhedsplejersker bliver udvidet, både i København og i Århus. Vi vil meget gerne anbefale, at disse udvidelser fremskyndes mest muligt, ligesom vi anbefaler ændringsforslaget om, at revisionen af loven skydes frem til 1972-73. Jeg vil takke ministeren, fordi han er gået med til dette ændringsforslag, og i det hele taget anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Hanne Reintoft: Vi kan ikke være tilfredse med resultaterne af dette udvalgsarbejde. Det er selvfølgelig en fordel, at revisionen af loven fremskyndes, men problemerne omkring hele sundhedsplejerskeordningen har efterhånden været debatteret i så mange år, at der skulle kunne foreligge mere konstruktive løsninger. Sundhedsplejersens værdi eller rettere sagt dens absolutte nødvendighed er, som det er sagt mange gange, dokumenteret med så grelle eksempler på højere spædbørnsdødelighed, hvor den mangler, at eksperimenternes tid burde være helt forbi. Man burde allerede nu have afklaret, om sundhedsplejen skulle høre under amtskommunen eller under primær-

kommunen, og man burde allerede nu kunne gøre en ledende amtskommunal sundhedsplejerske med koordinerende funktioner obligatorisk for så i løbet af få år at gøre en generel ordning absolut obligatorisk for hele landet.

Lad mig i den forbindelse nævne, at man ikke kan regne med, at lederproblemet er løst blot ved ansættelse af denne ledende amtskommunale sundhedsplejerske, som jeg altså mener burde være obligatorisk med det samme. Lige meget hvilken kommunalordning man vælger, vil der også blive behov for geografisk placerede ledere med det daglige praktiske ansvar, fordi opgaven på det amtskommunale plan først og fremmest bliver af koordinerende art. I den forbindelse kunne man vel også være kommet lidt længere med hensyn til tilpasningen til det sociale apparat i det hele taget.

Når man afviser at gøre sundhedsplejerskeordningen obligatorisk, henvises der altid til den manglende stab af uddannede sundhedsplejersker, der jo også skal have både første og anden del af sygeplejerskernes ekstraudannelse. Det er en dårlig undskyldning, for for at skaffe det fornødne antal sundhedsplejersker er der kun tre ting at gøre: for det første omgående at gøre ordningen obligatorisk, for det andet at følge lovgivningen op og udvide uddannelseskapaciteten og for det tredje at gøre stillingen og uddannelsen mere attraktiv.

Ganske vist er uddannelseskapaciteten steget noget, efter at Københavnerskolen er kommet, men den kunne udbygges i Århus, og der var sidste år flere ansøgere, der ønskede at uddanne sig til sundhedsplejersker, end der var plads på skolerne, så der er ikke længere det problem, at der ikke er tilstrækkelig tilgang og interesse for denne uddannelse. Man kan sikre sig den fornødne arbejdskraft, hvis man sørger for, at uddannelseskapaciteten er til stede.

Sundhedsplejerskerne, der som nævnt skal have en grundig uddannelse, har næppe heller fået en tilfredsstillende lønmæssig placering efter tjenestemandreformen. Det kan f. eks. nævnes, at man tænker sig at placere lederne i amtskommunen betydelig dårligere, end man f. eks. placerer amtsskolekonsulenten. Sygeplejen er i forvejen et dårligt lønnet fag, stærkt mærket af, at det er et kvindefag, og dette løntryk på kvinde-

[Hans. Reintoft.]

fagene er faktisk statens måde ikke at give ligeløn på, selv om princippet i praksis er indført inden for statens område. At der netop fra sygeplejen har vist sig en utrolig afgang af velkvalificeret, uddannet arbejdskraft, burde i og for sig være nok til, at man tog sagen op til fornyet overvejelse.

Når vi mangler skolesundhedsplejersker og sundhedsplejersker i det hele taget, burde man også koncentrere sig noget mere om at skaffe rigelig sekretærhjælp til dem, så de kunne slippe for en lang række opgaver, der kan varetages af mennesker med kontoruddannelse.

Socialpolitisk er jeg også meget betænkelig ved de tanker, der er fremme om at gøre sundhedsplejen til det, man kalder — det lyder vældig fint, men er altså en forringelse — en mere behovspræget service. Jeg tror bestemt, at normalfamilien har brug for og er glad for sundhedsplejersken, måske har den oven i købet brug for hende længere og i større omfang, end tilfældet er i dag. Vi ved også, at der er mange familier, der falder igennem vort sociale sikkerhedsnet, og skal der opstilles behovskriterier, kan de kun opstilles i nøje samarbejde med den pågældende kommunes sociale apparat i øvrigt. Det vil stille store krav til den opsøgende forsyrg, som jo er ringe udbygget. Vi skulle nok snarere gå den anden vej og sikre normalfamilien, hvordan vi så end skal definere den, først og fremmest en obligatorisk, men også en udvidet sundhedsplejeordning. Denne regering sparer på de mærkeligste steder, og man må sige, at omsorgen for vore småbørn er i hvert fald et skidt sted at spare.

Indenrigsministeren (H. C. Toft): Jeg har selvfølgelig noteret mig de synspunkter, som udvalget enstemmigt har givet udtryk for over for folketinget, og jeg deler udvalgets opfattelse, som den er kommet til udtryk her.

Jeg gav både ved fremsættelsen og i bemærkningerne til lovforslaget udtryk for min begrundelse for, at loven senest skulle tages op til revision i 1973-74; nemlig at man forventede, at der ville komme en betænkning, efter at udvalgsarbejdet vedrørende hjemmesygeplejen var afsluttet, og den måtte også indgå i overvejelserne, så

man kunne koncentrere det hele. Jeg sagde, at det skete senest i 1973-74, men jeg understregede også, at det var muligt, hvis udvalget afgav betænkning tidligere, at man kunne fremsætte lovforslag om ændring af sundhedsplejelovgivningen på et tidligere tidspunkt, hvad jeg ikke havde noget imod, og jeg sagde endda også, at jeg ville søge at fremskynde arbejdet, således at det måske kunne blive færdigt tidligere.

Nu har udvalget altså ønsket en tidligere revision, og det har jeg imødekommet, og så håber jeg på, at arbejdet er så langt fremme, når vi kommer ind i den folketingssamling, hvor vi skal fremsætte et forslag, at vi kan fremsætte et forslag til den endelige ordning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget og lovforslagets tekst, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Kaj Andresen): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om statens udlån til jordbrugsmæssige formål m. m.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 138) findes i tidenden sp. 4747, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1335).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af landbrugsministeren:

Til § 35.

2. pkt. udgår.

Bemærkninger.

Ændringsforslaget er af teknisk karakter.